

23 NOVEMBER 1999

AFSCHRIFT BESTEMD VOOR BESTUURLIJKE INLICHTINGEN

Nr. P.97.0945.N.-

1. , geboren
wonende te

2. , regentes, geboren
, wonende te

beklaagden,

vertegenwoordigd door Mr. , advocaat bij het
Hof van Cassatie,
eisers tot cassatie van een arrest, op 6 juni 1997 gewezen
door het Hof van Beroep te Gent, correctionele kamer,
tegen

VLAAMS GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering,
in de persoon

burgerlijke partij,

vertegenwoordigd door Mr. , advocaat bij
het Hof van Cassatie,

HET HOF,

Gehoord het verslag van raadsheer en op de conclusie van advocaat-generaal ;

Gelet op het bestreden arrest, op 6 juni 1997 door het Hof van Beroep te Gent gewezen ;

A. In zoverre de voorziening gericht is tegen de beslissing op de tegen de eiseressen ingestelde strafvorderingen :

Overwegende dat bij akte, ter griffie van het Hof neergelegd op 23 november 1998, Mr. , advocaat bij het Hof van Cassatie, namens de eiseressen verklaart afstand zonder berusting van de voorziening te doen ;

Overwegende dat de rechters de vordering van de burgerlijke partij het Vlaams Gewest niet in verband brengen met de strafvordering en desbetreffend niets aanhouden om er later uitspraak over te doen en aldus hun rechtsmacht volledig hebben uitgeoefend ; dat de beslissingen derhalve eindbeslissingen zijn in de zin van artikel 416 (oud) Wetboek van Strafvordering en er geen grond is tot het verlenen van de afstand ;

A.1. wat de beslissingen betreft waarbij zij tot straf worden veroordeeld :

Overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen in acht zijn genomen en de beslissing overeenkomstig de wet is gewezen ;

A.2. wat de beslissingen betreft waarbij hen bevolen wordt

de beschermde panden in hun vorige toestand te herstellen :

Over het eerste middel, gesteld als volgt :

schending van artikel 15 van het decreet van de Vlaamse Raad van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten,

doordat de appèlrechters in de bestreden beslissing eiseressen op strafrechtelijk gebied veroordelen om in de periode van 1 maart 1989 tot 29 augustus 1991 te hebben nagelaten de nodige instandhoudings- en beschermingswerken uit te voeren, zoals voorgeschreven in het koninklijk besluit van 6 december 1976, eiseressen voorts het bevel geven om op hun kosten de beschermde panden in hun vroegere toestand terug te brengen binnen een termijn van drie jaar vanaf het tijdstip dat het arrest kracht van gewijsde zou verkrijgen en voor recht zeggen "dat bij niet-naleving van dit bevel binnen voormelde termijn de bevoegde Minister of zijn gemachtigde de werken op (...) kosten van (eiseressen) kan laten uitvoeren", op grond van de volgende overwegingen : "(...) gelet op de gegevens van het vooronderzoek en het onderzoek ter terechtzitting is de telastlegging A, zoals nader omschreven in de oorspronkelijke dagvaarding en voor zover zij betrekking heeft op de periode vanaf 1 maart 1989 tot en met 29 augustus 1991, lastens (eiseressen) bewezen ; (...) (eiseressen) hebben in de periode van 1 maart 1989 tot en met 29 augustus 1991 als eigenaars nagelaten de nodige instandhoudings- en beschermingswerken uit te voeren aan hun eigendommen gelegen binnen het beschermde stadsgezicht. Het is niet noodzakelijk dat zij hiertoe werden aangemaand of van

de aanmaningen die er zijn geweest kennis hadden ; (tweede eiseres) liet ten onrechte een en ander over aan haar echtgenoot nu zij daadwerkelijk had vastgesteld dat niets werd ondernomen om de decretale verplichtingen na te komen en de verplichtingen in eerste instantie op haar rustten ; (eerste eiseres) verwijst ten onrechte naar een aanvraag tot het bekomen van een vergunning voor de ontleistering van de voorgevel en de weigering van deze vergunning vermits het ontleisteren niets te zien had met de naleving van de verplichtingen in verband met instandhoudings- en beschermingswerken, nu de ontleistering er precies tegen inging ; het feit dat de goederen reeds voor 1 maart 1989 in zeer slechte staat waren bracht niet mede dat zij in de bewezen verklaarde periode niet meer gehouden waren de noodzakelijke instandhoudingswerken uit te voeren om de goederen te "behouden" dit is tegen verder verval te behoeden. Niets laat toe aan te nemen dat herstellingswerken die het behoud zouden hebben veilig gesteld in de betrokken periode niet mogelijk of verantwoord zouden zijn geweest. Het is duidelijk dat elk van de betrokken beklaagden wetens en willens de verkrotting van hun pand(en) in de hand hebben gewerkt om de overheid bij een latere aanvraag van een vergunning voor meer lucratief geachte nieuwbouw voor een voldongen feit te plaatsen ; (eiseressen) hebben nagelaten de noodzakelijke instandhoudingswerken in de bewezen verklaarde periode uit te voeren ; geen van de aangevoerde gegevens maakt ook maar enigszins geloofwaardig dat dit geschiedde ingevolge overmacht of onoverkomelijke dwaling ; (...) de goederen werden uit veiligheidsoverwegingen in de loop van de maand juli 1992 gesloopt ;

dit was, desgevallend naast het in gebreke blijven van de nieuwe eigenaar, het rechtstreekse gevolg van het door elk van de betrokken beklaagden gepleegde misdrijf ; enkele maanden voordien waren de panden verkocht aan

, al dan niet met kennisgeving van de terzake relevante gegevens (...). Krachtens art. 15 van het decreet van 3 maart 1976 wordt bij "elk vonnis van veroordeling" bevel gegeven tot het terugbrengen van het goed of de goederen in hun vroegere toestand en dit op kosten van "de veroordeelde", onverminderd de schadeloosstelling ; hetzelfde artikel bepaalt dat bij gebrek der uitvoering van het bevel de Minister of zijn gemachtigde de werken op kosten van de "eigenaar" kan laten uitvoeren ; uit het samenlezen van deze bepalingen volgt dat het bevel bedoeld in artikel 15 moet worden gegeven aan de veroordeelde, zelfs al is deze geen eigenaar meer van het goed en moet onder "eigenaar" in de tweede alinea worden verstaan "veroordeelde". De bepaling van artikel 15 zou overigens anders al te zeer door een beklaagde tot dode letter kunnen worden gemaakt ; bezwaarlijk kunnen (eiseressen) zich beroepen op uitvoeringsmodaliteiten waarvan zijzelf aan de oorsprong liggen en die zij konden voorzien. Het terugbrengen in de vroegere toestand is noodzakelijk om aan de gevolgen van het misdrijf een einde te stellen, het is nog mogelijk en legt geen onverantwoord hoge lasten op ; gelet op de omvang van de werken, de hiertoe te verrichten formaliteiten en de noodzakelijke tussenkomsten van derden dient de termijn binnen dewelke tot het terugbrengen in de vroegere toestand dient te worden overgegaan te worden bepaald op drie jaar" (vijfde en zesde

blad van het aangevochten arrest) ;

terwijl, eerste onderdeel, krachtens het eerste lid van artikel 15 van het decreet van 3 maart 1976 bij elk vonnis van veroordeling bevel wordt gegeven tot het terugbrengen van het goed of de goederen in hun vroegere toestand en dit op kosten van de veroordeelde ; het terugbrengen van het goed in zijn vroegere toestand door de strafrechter niet kan worden bevolen wanneer deze maatregel niet meer noodzakelijk is om de gevolgen van het misdrijf te doen verdwijnen ; het herstel immers niet mag leiden tot het scheppen van een nieuwe wederrechtelijke toestand ; het terugbrengen van het goed in zijn vroegere toestand betrekking heeft op de toestand die het goed had vóór het misdrijf werd gepleegd en ertoe strekt de gevolgen van dit misdrijf ongedaan te maken ; eiseressen in hun op de terechtzitting van 2 mei 1997 ingediende appèlconclusie nopens de hen ten laste gelegde misdrijven o.m. het volgende aanvoerden : "Dat bezwaarlijk kan gesteld worden dat door het niet-uitvoeren van werken tussen 1/03/89 en 29/08/91, een pand volledig verkrot is, nu reeds in 1987 er zeer veel delen in slechte staat waren ; het in goede staat behouden was in 1989 niet meer mogelijk want het was al volledig verkrot (...) ; de eerste rechter heeft terecht gesteld dat het niet bewezen is dat de oorzaak van het verval, aan (eiseressen) te wijten is ; in 1989 heeft zich enkel nog een verdere verkrotting voorgedaan, om uiteindelijk te resulteren in een situatie zoals beschreven in de plaatsbeschrijving dd. 06/07/92" (derde blad in fine - vierde blad van de aangehaalde appèlconclusie) ; de appèlrechters zich te dezen beperken tot de vaststelling dat "(h)et feit dat de

goederen reeds voor 1 maart 1989 in zeer slechte staat waren (...) niet mede(bracht) dat (eiseressen) in de bewezen verklaarde periode niet meer gehouden waren de noodzakelijke instandhoudingswerken uit te voeren om de goederen te 'behouden' dit is tegen verder verval te behoeden" (vierde alinea van punt 4.2, vijfde blad van het aangevochten arrest) ;

en terwijl, enerzijds, het terugbrengen van de goederen in "hun vroegere toestand" door de strafrechter niet mag worden bevolen wanneer het ongedaan maken van de gevolgen van de bewezen verklaarde misdrijven - te dezen de feiten die eiseressen in de periode van 1 maart 1989 tot 29 augustus 1991 volgens het hof van beroep hadden gepleegd - ertoe zou leiden dat de desbetreffende goederen opnieuw in een staat van verval zouden dienen te worden gebracht ; de appèlrechters te dezen, enerzijds, stellen "dat de goederen reeds voor 1 maart 1989 in zeer slechte staat waren" (medio het vijfde blad van het aangevochten arrest) en eiseressen, anderzijds, veroordelen wegens het niet-uitvoeren van de nodige instandhoudings- en beschermingswerken in de periode van 1 maart 1989 tot 29 augustus 1991 ; in zoverre zou worden geoordeeld dat de appèlrechters, door het herstel in de vroegere toestand te bevelen, aan eiseressen zouden hebben bevolen om de bewuste goederen terug te brengen in de "zeer slechte staat" waarin zij zich reeds vóór 1 maart 1989 bevonden, de door de appèlrechters bevolen herstelmaatregel niet wettig verantwoord is, nu artikel 15 van het decreet van 3 maart 1976 de strafrechter niet toelaat om aan de veroordeelde te bevelen het goed terug te brengen in een deplorabele toestand, wanneer niet wordt vastgesteld dat deze deplorabele

toestand nog enig nut, relevantie of waarde zou hebben vanuit het oogpunt van de bescherming, de instandhouding, het onderhoud of het herstel van de monumenten, stads- en dorpsgezichten en de erbij horende goederen ; de strafrechter de veroordeelde dienvolgens niet zonder meer kan bevelen om het goed in een "zeer slechte staat" terug te brengen ;

en terwijl, anderzijds, de krachtens artikel 15 van het decreet van 3 maart 1976 door de strafrechter te bevelen herstelmaatregel ertoe moet leiden dat de gevolgen van het bewezen verklaarde misdrijf ongedaan worden gemaakt, doch niet mag worden bevolen om een toestand ongedaan te maken die niet het voorwerp uitmaakt van de tenlastelegging en die derhalve betrekking heeft op feiten of omstandigheden waarover de strafrechter niet vermag te statueren ; in zoverre zou worden geoordeeld dat de appèlrechters, door het herstel in de vroegere toestand te bevelen, aan eiseressen zouden hebben bevolen om de bewuste goederen terug te brengen in een goede staat, de door de appèlrechters bevolen herstelmaatregel niet wettig verantwoord is, nu artikel 15 van het decreet van 3 maart 1976 de strafrechter niet toelaat om behalve de gevolgen van de bewezen verklaarde misdrijven, tevens de gevolgen van een toestand die niet het voorwerp van de strafvervolging uitmaakt - te dezen de reeds bestaande deplorabele toestand van de panden vóór 1 maart 1989 - d.m.v. een herstelmaatregel ongedaan te maken,

zodat de appèlrechters, nu vaststaat dat de panden reeds vóór het plegen van de bewezen verklaarde misdrijven in een "zeer slechte staat" waren, eiseressen niet wettig konden veroordelen om de goederen in deze "zeer slechte staat" terug te

brenge(n), noch om de panden in een "goede staat" terug te brenge(n) (schending van artikel 15 van het decreet van de Vlaamse Raad van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten) ;

en terwijl, tweede onderdeel, de strafrechter overeenkomstig artikel 15 van het decreet van 3 maart 1976 het terugbrengen in de vroegere toestand van beschermde onroerende goederen die werden gesloopt op bevel van de burgemeester niet kan bevelen, wanneer niet wordt vastgesteld dat de toestand die door het bewezen verklaarde misdrijf werd veroorzaakt, een zodanig problematische situatie deed ontstaan dat het onmiddellijke slopen de enige mogelijke oplossing was om aan de door het bewezen verklaarde misdrijf veroorzaakte toestand te verhelpen ; eiseressen de bevestiging van het beroepen vonnis vorderden en o.m. aanvoerden "(d)at het slopen door de Stad gebeurd is na de verkoop en nadat de nieuwe eigenaar geen gevolg had gegeven aan de aanmaning" (tweede alinea van het vierde blad van de namens eiseressen op de terechtzitting van 2 mei 1997 ingediende appèlconclusie) ; te dezen niet werd betwist dat de desbetreffende onroerende goederen in de loop van de maand juli 1992, d.w.z. op een ogenblik dat eiseressen de eigendom van de panden reeds hadden overgedragen aan

, op bevel van de burgemeester van werden gesloopt ; de appèlrechters in dit verband overwegen dat "(d)e goederen (...) uit veiligheidsoverwegingen in de loop van de maand juli 1992 (werden) gesloopt" en dat "dit (...), desgevallend naast het in gebreke blijven van de nieuwe eigenaar, het rechtstreekse gevolg (was)

van het door elk van de betrokken beklaagden gepleegde misdrijf" ; (eerste alinea van punt 5, zesde blad van het aangevochten arrest) ; de omstandigheid dat het slopen van de goederen op bevel van de burgemeester het "rechtstreekse" - doch blijkbaar niet het uitsluitende - gevolg was van de bewezen verklaarde misdrijven, niet impliceert dat het slopen van de goederen de enige en noodzakelijke oplossing was om te verhelpen aan de problematische toestand die ten gevolge van de bewezen verklaarde misdrijven was ontstaan,

zodat de appèlrechters het terugbrengen in de vroegere toestand van de desbetreffende panden, die werden gesloopt op bevel van de burgemeester, niet wettig bevelen, nu niet wordt vastgesteld dat de toestand die door de bewezen verklaarde misdrijven werd veroorzaakt, een zodanig problematische situatie deed ontstaan dat het onmiddellijke slopen de enige mogelijke oplossing was om aan de door de bewezen verklaarde misdrijven veroorzaakte toestand te verhelpen (schending van artikel 15 van het decreet van de Vlaamse Raad van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten) ;

en terwijl, derde onderdeel, krachtens het tweede lid van artikel 15 van het decreet van 3 maart 1976, bij het verstrijken van de in het vonnis vastgestelde termijn om de goederen in hun vroegere toestand terug te brengen, de Minister of zijn gemachtigde de werken op kosten van de eigenaar kan laten uitvoeren ; deze bepaling strikt dient te worden geïnterpreteerd, wat o.m. impliceert dat de Minister of zijn gemachtigde de werken niet kunnen laten uitvoeren op kosten van iemand die geen eigenaar (meer) is ; de appèlrechters te dezen uitdrukke-

lijk opmerken dat eiseressen sinds 29 augustus 1991 niet meer de eigenaars van de bewuste panden zijn (cfr. punt 3.3, eerste alinea van het vijfde blad van het aangevochten arrest) ; het hof van beroep dan ook niet voor recht kon zeggen "dat bij niet-naleving van dit bevel binnen voormelde termijn de bevoegde Minister of zijn gemachtigde de werken op (...) kosten (van eiseressen) kan laten uitvoeren",

zodat de appèlrechters ten onrechte voor recht zeggen "dat bij niet-naleving van dit bevel binnen voormelde termijn de bevoegde Minister of zijn gemachtigde de werken op (...) kosten (van eiseressen) kan laten uitvoeren" (schending van artikel 15 van het decreet van de Vlaamse Raad van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten) :

Wat het eerste onderdeel betreft :

Overwegende dat, luidens het toepasselijke artikel 7, tweede lid, van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten het koninklijk besluit tot definitieve bescherming de algemene en desgevallend specifieke voorschriften inzake instandhouding en onderhoud vermeldt ;

Dat, luidens artikel 11, § 1, van hetzelfde decreet, de eigenaars en vruchtgebruikers van een beschermd monument of van een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed, ertoe gehouden zijn door de nodige instandhoudings- en onderhoudswerken, het onroerend goed in goede staat te behouden en het niet te ontsieren, te beschadigen of te vernielen ;

Dat, krachtens artikel 11, § 2, van dit decreet, naast het

bindend advies van de minister of zijn gemachtigde voor alle vergunningen verleend op grond van de Stedenbouwwet, de in het beschermingsbesluit bepaalde algemene en specifieke voorschriften inzake instandhoudingen en onderhoud onverminderd toepasselijk zijn ;

Overwegende dat vermelde bepalingen beogen verdere wijzigingen, zonder behoorlijke machtiging, aan de bestaande toestand te voorkomen, en onder meer, iedere eigenaar of vruchtgebruiker ertoe verplichten de hiertoe noodzakelijke instandhoudings- en onderhoudswerken, te dezen overeenkomstig de voorschriften bepaald bij koninklijk besluit van 6 december 1976 en naar het hierin gemaakte onderscheid, uit te voeren ;

Dat, luidens artikel 2 van dit koninklijk besluit, de eigenaar van een monument of van een ander onroerend goed, dat deel uitmaakt van een stads- of dorpsgezicht, verplicht is zorg te dragen voor de instandhouding en het onderhoud, onder meer door de in deze bepaling vermelde werken uit te voeren en de erin opgesomde maatregelen te treffen ;

Overwegende dat de bepaling van artikel 13, 1 van het decreet, zoals toepasselijk, waarbij strafbaar wordt gesteld "hij die verzuimt de overeenkomstig artikel 5, § 4, en artikel 11, § 2, bij koninklijk besluit bepaalde voorschriften na te leven met betrekking tot de instandhouding en het onderhoud van voor bescherming vatbare of beschermde onroerende goederen", in samenhang met vermelde bepalingen van artikel 7 en artikel 11, §§ 1 en 2, moet worden gelezen ; dat hieruit volgt dat de toestand, zoals door het beschermingsbesluit vastgelegd, bepalend is zowel voor de aard en de omvang van de onderhouds- en in-

standhoudingswerken als voor de in artikel 15 van het decreet bedoelde herstelplicht ;

Overwegende dat de appèlrechters, door aan de eiseressen te bevelen om de beschermde panden op hun kosten in hun "vroegere toestand" terug te brengen, dit is een goede staat zoals die kon bestaan bij het nemen van het beschermingsbesluit, niet bevelen deze goederen "in zeer slechte staat" terug te brengen, maar binnen de grenzen en het voorwerp van de telastlegging blijven, mitsdien hun beslissing naar recht verantwoorden ;

Wat het tweede onderdeel betreft :

Overwegende dat de bij artikel 15, eerste lid, van het decreet bepaalde herstelplicht, als ambtshalve te bevelen maatregel van burgerlijke aard die tot de strafvordering behoort, beoogt de schadelijke gevolgen van de bij artikel 13 van het decreet bepaalde misdrijven te doen ophouden ;

- Dat deze plicht onverminderd blijft voortbestaan wanneer deze gevolgen mede door andere feiten, waarvoor geen strafvervolgingen zijn ingesteld, zijn veroorzaakt ;

Dat wanneer de dader van het misdrijf tot het ontstaan van de schade heeft bijgedragen, in die zin dat zonder dit misdrijf die schade, zoals in concreto vastgesteld, niet zou zijn ontstaan, het te zijnen laste te bevelen herstel zich uitstrekt tot deze gehele schade ;

Dat niet daarenboven moet worden onderzocht of bij ontstentenis van een ander feit, diezelfde schade niet zou zijn ontstaan ;

Overwegende dat de appèlrechters met de in het middel

aangehaalde redenen vaststellen dat beide eiseressen in de aangenomen periode van de telastlegging als eigenaars wetens en willens, om de overheid bij een latere aanvraag van een vergunning voor meer lucratief geachte nieuwbouw, voor een voldongen feit te plaatsen, de verkrotting van hun panden in de hand hebben gewerkt, en dat hun nalatigheid om de -nochtans mogelijke en verantwoorde- instandhoudings- en beschermingswerken uit te voeren, die de goederen tegen verder verval zouden hebben behoed, naast het in gebreke blijven van de nieuwe eigenaar, mede rechtstreeks tot het slopen van de goederen uit veiligheidsoverwegingen heeft geleid ;

Dat de appèlrechters op grond van die vaststellingen wettig vermochten aan de eiseressen te bevelen om de beschermde panden op hun kosten in hun vroegere toestand terug te brengen ;

Dat zij daarenboven niet dienden te onderzoeken in welke mate ook de nalatigheid van de nieuwe eigenaar of een eventuele voorbarige beslissing om te slopen, tot de vernieling van deze panden zou hebben bijgedragen ;

Wat het derde onderdeel betreft :

Overwegende dat, krachtens artikel 15, tweede lid, van het decreet van 3 maart 1976, de minister of zijn gemachtigde bij het verstrijken van de in het vonnis vastgestelde termijn om de goederen in hun vroegere toestand terug te brengen, de werken op kosten van de eigenaar kan laten uitvoeren ;

Dat de maatregel die ertoe strekt het herstel van de wegens het misdrijf veroorzaakte schade effectief te verzeke-

ren, ook ten laste van de veroordeelde moet worden uitgesproken ;

Dat het middel niet kan worden aangenomen ;

En overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen in acht zijn genomen en de beslissing overeenkomstig de wet is gewezen ;

B. In zoverre de voorziening gericht is tegen de beslissing op de door verweerder tegen de eiseressen ingestelde burgerlijke rechtsvordering :

Over het tweede middel, gesteld als volgt :

schending van de artikelen 149 van de Grondwet, 3 en 4, eerste lid, van de Wet van 17 april 1878 houdende de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, 63, 66 en 67 van het Wetboek van Strafvordering, 15, eerste lid, van het decreet van de Vlaamse Raad van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, 2 en 1138, 2', van het Gerechtelijk Wetboek en van het algemeen rechtsbeginsel van de autonomie van de procespartijen, beschikkingsbeginsel genoemd,

doordat de appèlrechters in de bestreden beslissing de zaak op burgerlijk vlak onbepaald uitstellen vooraleer te beslissen over de gegrondheid van het hoger beroep van het Vlaams Gewest tegen eiseressen, op grond van de volgende overwegingen : "om zich burgerlijke partij te kunnen stellen dient het Vlaams Gewest aan te voeren persoonlijke schade te hebben gele-

den door het misdrijf en deze bewering aanneembaar te maken (artikelen 3 en 4 voorafgaande titel Wetboek van Strafvordering en artikelen 63 en 67 van dit wetboek). Het Vlaams Gewest voert niet aan schade te hebben geleden, terwijl de beklaagden de afwezigheid van persoonlijke schade ten gevolge van het misdrijf niet aanvoeren. Mede gelet op het feit dat de vordering van de burgerlijke partij in zover zij gericht was tegen de inmiddels overleden derde beklaagde niet in staat van wijzen is past het de behandeling van de zaak op burgerlijk gebied onbepaald uit te stellen ten einde partijen de gelegenheid te geven desbetreffend standpunt in te nemen" (punt 6, zesde blad in fine - zevende blad van het aangevochten arrest),

terwijl degene die zich door een misdrijf benadeeld acht, zich krachtens de artikelen 3 en 4, eerste lid, van de Wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering en 67 van het Wetboek van Strafvordering, burgerlijke partij kan stellen voor de strafrechter ; er slechts sprake is van een burgerlijke partijstelling wanneer degene die zich als burgerlijke partij voor de strafrechter aandient, overeenkomstig de artikelen 63 en 66 van het Wetboek van Strafvordering, beweert schade te hebben geleden door het misdrijf ; de appèlrechters te dezen uitdrukkelijk opmerken dat "(h)et Vlaams Gewest (...) niet aan(voert) schade te hebben geleden", en dienvolgens impliciet maar zeker vaststellen dat het Vlaams Gewest, dat zich als burgerlijke partij aandiende, niet de vergoeding van eventuele schade vorderde ; het Vlaams Gewest inderdaad noch voor het hof van beroep noch voor de eerste rechter de vergoeding van enige schade had gevorderd en

het hof van beroep dienvolgens ten onrechte op eigen initiatief beslist dat de zaak onbepaald dient te worden uitgesteld alvorens nader te statueren nopens de gegrondheid van het hoger beroep van het Vlaams Gewest tegen eiseressen, nu dienaangaande geen vorderingen voor de strafrechter aanhangig zijn ; het hof van beroep zich aldus voorneemt om nader te statueren nopens een burgerlijke vordering die door het Vlaams Gewest niet is ingesteld ; de omstandigheid dat de in het eerste lid van artikel 15 van het decreet van de Vlaamse Raad van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten wordt voorgeschreven dat bij elk vonnis van veroordeling bevel dient te worden gegeven tot het terugbrengen van het goed of de goederen in hun vroegere toestand en dit op kosten van de veroordeelde "onverminderd schadeloosstelling", niet impliceert dat degene die een dergelijke schadevergoeding wil vorderen, zich dienaangaande geen burgerlijke partij zou dienen te stellen ; de appèlrechters hun beslissing evenmin regelmatig met redenen omkleden, nu ze tegenstrijdig statueren door, enerzijds, te stellen dat het Vlaams Gewest niet de vergoeding van eventuele schade vorderde, en door, anderzijds, te oordelen dat de zaak in dit verband dient te worden uitgesteld teneinde partijen de gelegenheid te geven desbetreffend standpunt in te nemen,

zodat de appèlrechters, gelet op de omstandigheid dat het Vlaams Gewest niet beweerde schade te hebben geleden ten gevolge van het misdrijf, ten onrechte oordelen dat er nog nader dient te worden gestatueerd nopens het hoger beroep dat deze partij tegen eiseressen had ingesteld (schending van de artike-

len 3 en 4, eerste lid, van de Wet van 17 april 1878 houdende de Voorafgaande Titel van het wetboek van Strafvordering, 63, 66 en 67 van het Wetboek van Strafvordering en 15, eerste lid, van het decreet van de Vlaamse Raad van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten), zich voorts ten onrechte voornemen om nader te statueren nopens een burgerlijke vordering die door het Vlaams Gewest niet is ingesteld (schending van de artikelen 2 en 1138, 2°, van het Grondwettelijk Wetboek en van het algemeen rechtsbeginsel van de autonomie van de procespartijen, beschikkingsbeginsel genoemd) en, door in dit verband tegenstrijdig te statueren, hun beslissing evenmin regelmatig met redenen omkleden (schending van artikel 149 van de Grondwet) :

Overwegende dat bij akte, ter griffie van het Hof neergelegd op 25 augustus 1997, Mr. , advocaat bij het Hof van Cassatie, namens de eiseressen verklaart afstand zonder berusting van de voorziening te doen ;

OM DIE REDENEN,

Verleent akte van de afstand in zoverre de voorziening gericht is tegen de beslissing op de door verweerder tegen de eiseressen ingestelde burgerlijke rechtsvordering ;

Verwerpt de voorzieningen voor het overige ;

Veroordeelt de eiseressen in de kosten.

Gezegde kosten begroot op de som van tweeduizend achthonderd frank verschuldigd.

Aldus door het Hof van Cassatie, tweede kamer, te Brussel, in

openbare terechtzitting van drieëntwintig november negentien-
honderd negenennegentig uitgesproken, alwaar aanwezig zijn
afdelingsvoorzitter , raadsheren ,
 , advocaat-generaal , griffier

Getekend

Brussel, 2 december 1999.

Vrij van alle griffierechten

R.R.D. nr. 3037